תפארת יוסף — בהעלותך

וידבר ד' אל משה לאמר וגו' בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות.איתא במדרש (תנחומא בהעלותך ד) זה שאמר הכתוב, כי אתה תאיר נרי (תהילים י״ח:כ״ט) אמרו ישראל לפני הקב"ה, רבש"ע אתה אומר שנאיר לפניך אתה הוא נרו של עולם והאורה דרה אצלך. כתיב (דניאל ב׳:כ״ב) הוא גלי עמיקתא ומסתתרא ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא וכו', אמר להם הקב"ה לא שאני צריך לכם וכו'. הענין בזה כמו שאמר כבוד אזמו"ר זללה"ה, דהנה באמת מצד השי"ת הדומם הוא מלא אור, ורק האדם אינו מכיר איך שיש בדומם אורו ית', אבל אם האדם עובד ומאיר לעצמו עד שמכיר שאפילו גם בדומם הוא מלא אור השי"ת, אז מכיר שעד עתה היה ג"כ מלא אורו ית'. ומה שנדמה לו עד עתה שלא נמצא שם אורו ית', זה הכל מצידו שמצידו לא היה לו עד עתה זאת ההכרה. וכמו שאיתא במדרש (רבה בראשית יא) אצל אדם הראשון שבמוצאי שבת נטל שתי רעפים והקישן זה לזה ויצא מהם אור. והמדרש אינו אומר והוליד מהם אור, משמע מזה שלהוליד אור אי אפשר, יען אשר מצד השי"ת הוא תמיד מלא אור, ורק מצא בהם אור שהוא המציא מחמת שהאיר לעצמו כך בעבודתו, וזה שבירך עליהם היינו שבירך ושיבח להשי"ת שנתן לו זה הכח להאיר לעצמו ולהכיר שאפילו בדומם נמצא אורו ית'. וכן בכל נפש מישראל כשמאיר לעצמו כך, צריך להלל ולשבח להשי"ת שנתן לו זה הכח להאיר לעצמו, ואל יקח לו תקיפות יען אשר היה לו כח להאיר לעצמו, רק יכיר שזה הכח הוא ג"כ מן השי"ת. וזה שמסיים הכתוב, אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. היינו שזה מורה על הנקודה האמצעית שיש באדם שזאת הנקודה הוא מטי תדיר, היינו שיכיר שכל כח עבודתו הוא הכל מזאת הנקודה אשר קבע השי"ת אצלו, ומזה יש לו כח להאיר לעצמו. וכמו שאיתא בש"ס (שבת כב:) וכי לאורה הוא צריך וכו' אלא עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל, היינו שזה מורה על הנקודה האמצעית אשר יש בלב כל אחד מישראל, שזה האור הוא מטי ושורה תדיר בישראל, וכל עבודת האדם הוא להאיר לעצמו במקום שאורו הוא מטי ולא מטי, ולאחר כל עבודתו יכיר אשר זה הכח הוא ג"כ מזאת הנקודה דמטי תדיר, שזאת הנקודה הוא מצד השי"ת. וזה אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות:

דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות ויעש כן אהרן וגו'.איתא (בספרי) והובא (ברש"י ז"ל על מקומו) להגיד שבחו של אהרן שלא שינה. איתא (בלקוטי תורה מהאר"י ז"ל פר' בהעלותך) שלזה הוצרך רש"י ז"ל לומר שלא שינה, שלכאורה נראה ששינה, שאצל הציווי נאמר אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, היינו שגמר הדלקה תהיה מאליה מצד השי"ת, ואצל העשיה נאמר העלה נרותיה, היינו שהוא עצמו הדליק עד הגמר. ולזה הוצרך רש"י ז"ל לומר שלא שינה. והענין בזה דהנה זה היה כל עבודתו של כהן, להעלות כל עבודת ישראל להשי"ת, שאפילו מהפעולה ועבודה כזאת שנדמה לאדם שבזאת הפעולה נתרחק מאור, מ"מ גם בזאת הפעולה היה מחובר עם אור השי"ת, כי איך יתכן שבזאת הפעולה היה נעתק לגמרי מהשי"ת, מהיכן היה לו חיים בזו הרגע בעת עשייתו זאת הפעולה, אלא ודאי שאפילו בעת עשיית פעולה זאת ג"כ היה לו נקודה חדא שבזאת הנקודה היה מקושר עם אור הש"ת. ואח"כ כשעושה תשובה, היינו שמברר עצמו שרואה שלא היה אפשר לו לזוז מאור רצונו ית', אז מאיר לו השי"ת זאת, שאפילו הפעולה שהיה נדמה לו קודם שנעתק לגמרי מאורו ית', היה מקושר עם אור רצונו ית'. וזה שאיתא בש"ס (יומא פו:) תשובה מאהבה זדונות נעשו כזכיות, היינו שהשי"ת מבררו שזה היה רצונו עד היכן שמראה לו השי"ת, כמו דאיתא בש"ס (סוכה נב:) ארבעה הקב"ה מתחרט עליהן, ואחד מן הארבעה הוא

היצר הרע דכתיב ואשר הרעותי, וכל זה הוא כשאדם הולך מצידו בעבודה וצמצום. אבל אם אדם אין לו שום צמצום מצידו, ורק מתפשט עצמו בכל מיני התפשטות, ואינו רוצה בתפיסתו שום עבודה וצמצום, והגם שאחר כך רואה שאי אפשר לעשות שום פעולה בלתי רצון השי"ת, מ"מ מאחר שמצידו לא רצה להכיר זאת ממילא הוא ותפיסתו יאבד לגמרי. אבל מי שהולך מצידו בצמצום ועבודה, ורק שנסתר לפעמים ממנו אור ד' זה היה עבודתו של כהן להעלות זאת הפעולה ג"כ להשי"ת, וגמר זה הבירור אי אפשר להיות ע"י בשר ודם ורק מהשי"ת בעצמו. וזה שכתיב אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, היינו שגמר ההדלקה תהיה מאליה היינו מצד השי"ת, והיינו שיעבוד לפי כחו והגמר יברר השי"ת, ובעשיה כתיב העלה נרותיה היינו מאחר שבירר עצמו לפי כחו, אז אומר השי"ת שאפילו זה הגמר נקרא על שם האדם, וזה שלא שינה:

בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות.כתיב (תהילים צ"ב:א') מזמור שיר ליום השבת ואיתא במדרש (שוחר טוב) שירו כפול קרבנו כפול וכו'. והענין בזה דהנה ביום השבת נתבטל כל פעולות אדם, ואז מראה השי"ת איך שכל כח הפעולה הוא ג"כ מאתו ית', ומי שירצה להעמיק רואה זאת מפורש גם בעוה"ז, איך שאז נתבטל לגמרי פעולת אדם. כדאיתא בש"ס (סנהדרין סה:) שאל טורנוסרפוס את רבי עקיבא מה יום מיומים וכו' מי יימר דהאידנא שבתא וכו' והראה לו בעלת אוב יוכיח שאין עולה בשבת, קברו של בית אבא יוכיח וכו'. ומחמת שבזה היום שמראה השי"ת, איך שכל כח הפעולה הוא ממנו ית' זה היום עלול לשכחה ביותר. וכדאיתא בש"ס (מגילה יב:) יום השביעי שבת היה יום שישראל יושבין ואוכלין ועוסקים בשירות ותשבחות ואומות העולם עוסקים בדברי תיפלות, וביאר בזה כבוד אזמו"ר זללה"ה שמהלשון משמע, שזה היום גורם לשכחה שהם מתפשטים עצמם ביותר, שמחמת שהשי"ת מראה איך שאינו צריך לעבודת האדם נדמה להם ביותר שעזב ד' את הארץ. ואור הזה שהשי"ת פותח ביום השבת הוא אצלם ממש כחשך, מחמת שאור כזה שאינו בא בתפיסת אדם נקרא חשך, וכמו שכתיב (בראשית א':ב') אצל בריאת עולם וחשך על פני תהום. וביאר בזה כבוד אזמו"ר זללה"ה, שלפני מי היה אז חשך הלא לא היה אז שום בריאה עדיין, ולפני השי"ת כתיב (תהילים קל"ט:י"ב) גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה. וביאר, יען שעלה ברצונו הפשוט לבריאת העולם, והאור כזה שאין ביד האדם לקבלו נקרא מצד הבריאה חשך, וכן כאן כשהשי"ת פותח את אורו הגדול ביום השבת, ומראה איך שכל כח הבריאה הוא מאתו ית', אבל יען שהאומות לוקחים מזה יותר התפשטות ואומרים ביותר שעזב ד' את הארץ, לזה נחשב אצלם אור כזה חשך. שאני ישראל, אף כשהשי"ת פותח את אורו הגדול יש להם מקום גם שם, כדאיתא בזוה"ק (הקדמה ה:) את שבתותי תשמרו תרין שבת דמעלי שבתא ושבתא דיומא ממש לית לון פרודא. יען שישראל במעלי דשבתא, שאז נדמה לו שיש לו כח פעולה בפני עצמו, ג"כ שובת ומכיר איך שהכל מאתו ית'. וכדאיתא בזוה"ק (בשלח מז.) וקראת לשבת ענג מאי וקראת דיזמין ליה מבעוד יום וכו', שישראל מכין עצמו עוד, בעוד שנדמה לו שיש לו כח פעולה, לזה אף שהשי"ת פותח אורו הגדול ביום השבת ומראה שנתבטל פעולת האדם, יש לישראל גם שם מקום. וזה הענין דכתיב אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, ואיתא (בספרי) והובא (ברש"י ז"ל על מקומו) כולם פונים לנר אמצעי, והיה צריך לכתוב אל מול פני המנורה יאירו ששת הנרות. ורק כי נר אמצעי רומז על ונשגב ד' לבדו ביום ההוא (ישעיהו ב':י"א), שיתבטל אז כל פעולות אדם. ויען שישראל בכל הששת ימי החול, שמרמזים בהששה נרות, שאז יכול לדמות לו לאדם שיש לו כח פעולה, וישראל מכיר גם אז שהכל הוא ביד השי"ת, ולזה נותן השי"ת לישראל גם אז מקום. וזה מורה יאירו שבעת הנרות, שבישראל גם נר האמצעי הוא אצלם אור: